

Wind in de rug voor Limburgse schutterijen

Limburgse schutterijen

De schutterijen in het zuiden des lands hebben sinds de 15^e eeuw een rijke sociale, religieuze en militaire historie opgebouwd. Tegenwoordig zijn nog 140 Limburgse verenigingen nauw verbonden met en actief in de dorpskernen. Diezelfde verbondenheid met de dorpskernen levert echter met de nabijheid van woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen een akoestisch spanningsveld op. Voor een vergunning zijn schutterijen al sinds de Hinderwet verplicht om een akoestisch onderzoek te laten verrichten. Met de introductie van de Circulaire schietlawaai in 1979 worden voor recreatieve inrichtingen voor de beoordeling van de geluidbelastingen twee grootheden gehanteerd, de enkelvoudige knal (L_{knaal}) en herhaald hoorbare knallen (L_r). De eerstgenoemde is een gemeten maximum binnen het meteoraam, terwijl de L_r een uurgemiddeld niveau is. Om het cultureel erfgoed levend te houden is in 2006 in Limburg een nieuw beoordelingskader geïntroduceerd, de 'Handreiking Limburg Traditioneel Schieten' (verder HLTS). Sinds 1 januari 2010 (1^e tranche) vallen schutterijen onder het Activiteitenbesluit. In artikel 2.18 is vastgelegd dat het traditioneel schieten niet wordt getoetst aan de grenswaarden uit het Besluit. Dit neemt niet weg dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening veelal meer inzicht in het akoestisch effect van een schutterij op het woon- en leefklimaat wenselijk is.

Meteocorrectie

Het akoestisch spanningsveld tussen het woon- en leefklimaat en het traditioneel schieten met een zware buks levert met de introductie van de HLTS al 12 jaar een constante stroom van rechtspraak op. Naar verwachting zou op basis van deze jurisprudentie inmiddels volledige duidelijkheid moeten bestaan over het verrichten van een akoestisch onderzoek en het beoordelen van de geluidbelastingen. Niets is minder waar. Een groot verschil van inzicht tussen adviesbureaus bestaat uit het wel of niet toepassen van een meteocorrectie voor het schietlawaai. Met een uitspraak van de rechtbank van Oost-Brabant (zaaknummer SHE 15/1922) lijkt eind 2016 op basis van een aantal overwegingen meer duidelijkheid te zijn verschaft over het al dan niet toepassen van de correctie. Dat een meteocorrectie voor schutterijen van belang is blijkt wel uit de richtafstand uit de VNG-publicatie Bedrijven en Milieuzonering van 300 en 500 meter voor respectievelijk buitenschietbanen met en zonder voorzieningen. Op dergelijke grote afstanden kan met name voor de buks een meteocorrectie van 4 dB aan de orde zijn, de meteocorrectie voor de schietboom is vanwege de grote bronhoogte veelal niet relevant. Het spreekt voor zich dat een dergelijke correctie bepalend kan zijn voor de akoestische inpassing van een schietterrein binnen of aan de rand van een dorpskern.

De overwegingen

Op basis van de uitspraak in zaaknummer SHE 15/1922 is naar oordeel van de rechtbank de toepassing van een meteocorrectie niet toegestaan. De rechtbank komt tot dit oordeel op basis van de volgende overwegingen:

1. De StAB merkt op dat in de definitie van L_{kna1} in de HLTS geen aanknopingspunt kan worden gevonden voor een meteocorrectie.
2. Een meteocorrectie vindt wel plaats bij de bepaling van het langtijdgemiddelde niveau en het maximale geluidniveau conform de Handleiding (HMRI) maar dit is een andere beoordelingsgrootte, zowel in de definitie als in de wijze waarop de grootheden gemeten moeten worden.
3. De StAB merkt hierbij op dat na de introductie van de meteocorrectie in de Handleiding in 1999, in de HLTS noch in de circulaire Industrielawaai (waarschijnlijk doelt men op de herziene Circulaire schietlawaai uit 2006?) is gekozen voor toepassing van een meteocorrectie.
4. Wel wordt in de herziene Activiteitenregeling milieubeheer rekening gehouden met een meteogemiddelde. De StAB merkt daarbij wel op dat in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) een jaargemiddelde equivalente waarde als beoordelingsgrootte geldt en niet L_{kna1} .

De rechtbank is van oordeel dat de enkele omstandigheid dat de meteocorrectie niet is genoemd in de definitie van L_{kna1} in de HLTS nog niet wil zeggen dat een meteocorrectie categorisch is verboden. Verder valt niet in te zien dat Limburgs schieten zodanig afwijkt van schieten op een schietbaan elders in het land, dat het voor de hand ligt om alleen in Limburg een uitzondering te maken. Dit neemt echter niet weg dat in het Abm een wezenlijk andere beoordelingsgrootte geldt. Ofschoon de verschillen tussen de beoordelingsgrootheden L_{kna1} en L_{max} relatief beperkt zijn, wordt terecht opgemerkt dat niet op voorhand valt uit te sluiten dat er andere richtwaarden in de Handleiding zouden (moeten) worden opgenomen als een meteocorrectie zou worden toegepast. Daarom is de rechtbank van oordeel dat in het rapport ten onrechte een meteocorrectie is toegepast.

Een andere zienswijze

Ten grondslag aan de HLTS 2009 ligt het Hinderbelevingsonderzoek Traditioneel Schieten in Limburg. In de uitspraak wordt vreemd genoeg het Hinderbelevingsonderzoek niet aangehaald. Des te opmerkelijk aangezien in het Hinderbelevingsonderzoek middels berekeningen met een overdrachtsmodel de dosis-effectrelatie is vastgesteld. De rapportage van het onderzoek stelt hierover: 'indien de bronvermogens opgenomen worden in een akoestisch overdrachtsmodel, kan de L_{kna1} op overeenkomstige manier met de berekening van piekgeluiden voor Industrielawaai berekend worden'. Oftewel voor de dosis-effectrelatie van zowel een enkelvoudige als herhaald hoorbare knallen is in het onderzoek conform de HMRI een meteocorrectie toegepast. Dit wordt ook door de opdrachtgever van het onderzoek, de Provincie Limburg, onderschreven. Andere grenswaarden zijn, in tegenstelling tot de overweging van de rechtbank, dus niet aan de orde bij toepassing van een meteocorrectie.

Conclusie en aanbevelingen

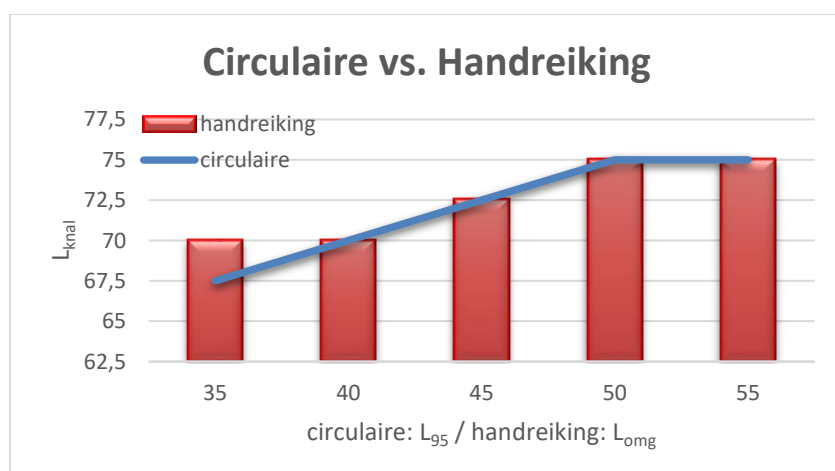
Het toetsingskader in de HLTS is derhalve gebaseerd op de ervaren hinder in relatie tot de L_{knaal} inclusief meteorcorrectie. Vanuit dit standpunt is een herziening van de HLTS aan te bevelen en meer duidelijkheid te verschaffen over de toepassing van de meteorcorrectie.

Behalve de meteorcorrectie verdient het de aanbeveling om de verwijzingen naar het meten van de L_{knaal} uit de HLTS te verwijderen. Met de 4^e tranche van het Abm voor civiele buitenschietsbanen is, zoals uit de toelichting bij de Activiteitenregeling milieubeheer blijkt, bewust gekozen voor enkel een berekeningsmethode. Voor schietgeluid van civiele buitenschietsbanen blijkt het meteoraam van de HMRI te ruim met onnauwkeurige geluidsmetingen tot gevolg. Op grote afstand van de bron treden voor civiele buitenschietsbanen, in tegenstelling andere geluidsbronnen zoals industrielawaai, grote niveauverschillen en daarmee onnauwkeurige geluidsmetingen op. Eenzelfde conclusie kan voor het vergelijkbare Limburgs schieten worden getrokken. Voordeel hierbij is dat idem aan het rekenvoorschrift voor buitenschietsbanen geen onevenredige hoeveelheid geluidsmetingen ten behoeve van de handhaving meer benodigd zijn voor een nauwkeurige bepaling van de L_{knaal} .

Tegenstanders zullen aandragen dat handhaving hiermee nagenoeg onmogelijk wordt, of dat met de toepassing van de meteorcorrectie sprake is van een verruiming van de grenswaarden. Echter met een goede registratie, waarvan bij schutterijen al sprake is in verband met het gelimiteerde aantal schoten, kunnen idem aan de buitenschietsbanen alleen geluidsberekeningen volstaan. Daarnaast kan beargumenteerd worden dat op basis van voortschrijdend inzicht in de hinderbeleving een herziene wijze van beoordeling benodigd is. Sinds de introductie van de HLTS hebben immers meerdere significante wijzigingen plaatsgevonden, waaronder:

1. In de eerste versie van de HLTS uit 2006 is sprake van een eerste verschuiving met betrekking tot de L_{knaal} . Naast het meten wordt ten behoeve van de handhaving gesproken over een berekening. 'Ten aanzien van de uit te voeren controle en handhaving van geluid geldt dat het belangrijke voordelen kan hebben om de optredende L_{knaal} niet enkel middels meting vast te stellen maar aan de hand van berekening'.

2. De ondergrens voor de maximaal toegestane enkelvoudige knal is met de HLTS uit 2006 verhoogd. Het referentieniveau van het omgevingsgeluid is gebaseerd op een L_{omg} in plaats van een L_{95} , waarmee de ondergrens voor de maximaal toegestane L_{knaal} is verhoogd naar 70 dB(A).

De rechtbank van Oost-Brabant heeft in zaaknummers SHE 12/2375 en SHE 12/2379 reeds vastgesteld dat voor de toetsing van de enkelvoudige knal de drie in de Handreiking opgenomen omgevingstyperingen van 40, 45 of 50 dB(A) kunnen worden gehanteerd. Met deze overweging is de ondergrens voor de maximaal toegestane L_{knal} verhoogd van 67,5 naar 70 dB(A). Om over de afronding bij een uit te voeren akoestisch onderzoek maar niet te beginnen...

3. De beoordeling van de L_r is met een nieuwe HLTS in 2009 komen te vervallen.

Naar aanleiding van onder andere jurisprudentie (RvS 200606959) heeft in 2009 een evaluatie van de HLTS plaatsgevonden. Als onderdeel van een Hinderbelevingsonderzoek Traditioneel Schieten in Limburg is middels berekeningen met een overdrachtsmodel de dosis-effectrelatie vastgesteld en uiteindelijk het beoordelingskader aangepast. De herhaald hoorbare knallen zijn geen goede maat gebleken voor de mate van hinder ten gevolge van de schutterijen. Wel is de schotfrequentie gelimiteerd op 120 schoten per uur.

Op basis van bovenstaande overwegingen kan ik enkel concluderen dat het tijd is voor een herziening van de Handreiking Limburg Traditioneel Schieten waarin een duidelijke keuze wordt gemaakt met betrekking tot de meteocorrectie én het verrichten van geluidsmetingen!

Maart 2019

Econsultancy
Ruud Smeets
Senior Projectleider Geluid en Omgeving
smeets@econsultancy.nl
06 - 40972565

